

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Disputationes Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Quibus Univerſa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalæ, 1644

Sect. 2. De voluntate efficaci, absoluta antecedente, eiusque opposito.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

sunt priora non esse naturalibus & contingentibus. Alter est ex parte obiecti, seu potius ex modo tendendi in illud: quatenus inter obiecta quae voluntatem cadunt, vnum est alteri ratio volendi aut nolendi. Quo pacto Deus media propter finem appetens, prius vult finem quam media. Prius etiam peccatum odit, quam propter ipsum velit punire peccatorem. Prius accipit meritum, quam propter ipsum velit conferre gloriam. Est etiam alius ordo rationis inter actus voluntatis comparatos cum actibus intellectus. Nam generatim actus intellectus proponentes obiectum sunt priores actibus voluntatis versantibus circa obiectum propositum, ut ibidem exposuimus.

4. Dices haec non coherere cum doctrina D. Thomae quaest. 19. art. 5. Essentis nullam esse causam diuinam voluntatis: & licet sit voluntas quorundam propter finem, ipsam tamen secundum se non habere finem, sed tantum secundum obiectum: neque velle hoc propter illud, sed tantum velle hoc esse propter illud. Respondet D. Thomam, ut patet ex 6. Sed contra, & ex eius discursu in corpore articuli citati, loqui de vera & reali causa, quam nos etiam in actibus diuinam voluntatis exclusimus disp. 12. sect. 1. & merito. Quia cum volitio diuina, seu necessaria, seu libera, non sit entitas distincta ab essentia diuina, neque facta, neque producta, neque multiplex realiter; non magis potest habere veram causam & realem, quam fieri & produci per veram & realem causalitatem. Rationem tamen habere potest, & rationis ordinem, secundum quem prius in vnum tendat, quam in aliud, & in hoc propter illud. Quo sensu possunt & debent haec intelligi: *Omnia propter semetipsum operatus est Dominus.* Proverb. 16. *Proiegam urbem hanc propter me, & propter Dauid seruum meum.* 4. Reg. 20. *Elegit nos in ipso*, id est, in Christo & propter Christum, *ante mundi constitutionem, ut essemus sancti* Ephes. 1. & similia. Ac sicut in aliis attributis vnum potest esse ratio alterius, vnde admitti possunt haec locutiones, Deus vult hoc, quia vult illud; intelligendo per quia, prioritatem tantum rationis, & non realem causalitatem. Ita Suarez, lib. 2. de attribut. cap. 7. num. 12. & plures alij recentiores, praesertim de Thomistis, cum ipso D. Thoma 1. contra Gentes cap. 87. initio. Ad autem est loqui de volitione & nollitione diuina: & aliud, loqui de obiecto volito aut nolito, ut tale est. Hoc enim causam realem habere potest, & secundum illam esse volitum. Sic afflictio potest esse volita propter peccata: & praemium propter merita bona: & medium propter finem. Neque vero assentior Vasqui disp. 82. Cap. 2. affirmanti nihil aliud esse Deo rationem volendi praeter suam bonitatem. Cum Scriptura saepius asserat, Deum multa propter Abraham, Isaac, Iacob, Dauidem, Moysen, & alios sanctos, ac praecipue propter Christum operatum esse: & quosdam e rebus creatis voluisse pro-

Voluntas diuinæ non datur causa, sed ratio.

in actibus voluntatis.

Suar.

D. Thomas

Vasquez.

pter alias: tamen tandem omnia ad suam gloriam ordinet, & omnia propter semetipsum tanquam finem eorum vltimum operetur, ut dicitur Proverb. 16.

Quintus diuisio est in volitionem mediatam, & immediatam. Quae, iuxta ea quae diximus disp. superiori de cognitione mediata & immediata, explicanda est. Sicut enim cognitio mediata est vnus per aliud, id est, vnus ut cognitio formaliter vi penetrationis alterius: sic amor mediatum est amor alius cuius ut amati formaliter vi amoris alterius, siue vnus amor vi alterius obiectiue praemati. Sicut autem Deus & seipsum, & alia extra se, quae immediate, quae mediate cognoscit: ita vtroque modo diligit. Et quidem de Deo constat esse amabilem immediate. De creaturis vero probatur, quia sicut ipsae habent propriam perfectionem distinctam a diuina, ita & propriam amabilitatem: ergo immediatam. Ad eum si per impossibile non essent amabiles in alio: secundum tamen propriam perfectionem essent amabiles & bonae. Vterius cum Deus sit radix bonitatis creaturae, quae per se est amabilis; Deus eatenus est amabilis mediate, quatenus confert ad amabile creatum: & eatenus non potest non amari a seipso, quia non potest non ferri per voluntatem in omne amabile necessarium, sicut per intellectum fertur in omne necessarium verum. Et quemadmodum homo vel angelus seipsum amans, amat simpliciter Deum ut sibi necessarium: sic etiam Deus amans creaturas, seipsum amat in illis mediate, ut necessarium ad ipsarum esse. Sicut etiam cum creatura, ut possibili, habeat necessarium connexionem cum Deo, sicutque necessariae secundum propriam bonitatem & perfectionem, ex eo quod bonitas diuina sit quanta est, infinite scilicet communicabilis, & omnipotens, radixque & fundamentum ceterorum entium: sequitur Deum posse amari mediate in illis, quemadmodum & ipsas amari posse mediate propter Deum. Denique sicut creaturae aliae in aliis cognosci possunt, ut causae in effectis &c. ita possunt amari mediate aliae in aliis, non tantum quoad esse possibile; sed etiam quoad actuale.

SECTIO II

De voluntate efficaci, absoluta, antecedente eiusque opposito.

Sexta diuisio actuum diuinam voluntatis est in actus efficaces & inefficaces. Voluntas efficax proprie & per se illa est, cuius vis tendit ad aliquid efficiendum, ita ut non possit permittere aut pati oppositum, sed resoluta sit ad superandum quoduis impedimentum, si quod occurrat. Et haec semper impletur: de qua illa dicitur Isa. 46. *Consilium meum stabit, & omnis voluntas mea fiet.* Et Hester 13. *Non est qui possit tua resistere voluntati.* Et ad

Dei voluntas dicitur immediate.

Voluntas diuina est actus quodammodo efficax, alia vero non.

Rom. 9. *Voluntas eius qui resistit?* Latius tamen sumitur, & minus proprie, voluntas efficax pro ea omni qua quomodocunque habet effectum, siue ex se & vi sua, siue per accidens, ob defectum impedimenti, quod tamen posset esse. Contra verò inefficax est, vel quæ sua vi non ita fertur in effectum, vt permissione oppositi excludat: vel quæ re ipsa non habet effectum, quia impeditur vt non habeat, & non intendit habere, aut omnino, aut quantum opus est. Huiusmodi est voluntas de qua dicitur 1. ad Tim. 2. *Vult omnes homines saluos fieri.* Et 1. Petri 2. *Sic est voluntas Dei, vt benefacientes obmutescere faciatis imprudentium hominum ignorantiam.* Etenim Deus hæc non ita vult, quin patiat in plurimis oppositum.

7. Obiicit primò, quomodo potest Deus velle aut desiderare quod scit non esse futurum? nam huiusmodi desiderium videtur esse inutile. Secundò si contra Dei voluntatem aliquid fit, Deus non est beatissimus, neque contentus vsquequaque.

Ad primum respondeo negando assumptum. Huiusmodi enim desiderium, quamuis inefficax, est per se bonum, & est ratio præbendi creaturæ occasionem agendi aliquid quod pertinet ad eius perfectionem. Licet malitia aut negligentia creaturæ possit frustrare intentionem diuinam. Ad secundum, nego sequelam: quia Deus sic illa vult, vt tamen velit permittere oppositum. Eset quidem minùs beatus & contentus, si contra plenam eius voluntatem & simpliciter efficacem aliquid fieret, quod ipse non posset impedire: at nihil tale fit.

8. Septima diuisio actuum diuinæ voluntatis est in actus absolutos, & conditionatos. Voluntas absoluta dicitur, quæ nullam inuoluit conditionem in obiecto. Conditionata verò, quæ aliquam inuoluit. Non est autem idem voluntas efficax, & absoluta: vel conditionata, & inefficax. Nam absoluta potest esse inefficax; & efficax potest esse conditionata. Deus enim verè & absolute vult sua mandata seruari, ita vt fiat contra eius voluntatem cum non seruantur: neque tantum vult si velint homines, sed absolute. Et tamen sæpe non seruantur re ipsa. Deus etiam vult efficaciter dare gloriam prædestinatis, vt præmium: & reprobos damnare in pœnam: non tamen nisi cognita & præiudicata conditione meriti vel demeriti, quæ cum ponitur, transit voluntas conditionata in absolutam. Quod autem Deus quædam velit, vult & simpliciter & sine vlla conditione, quædam autem cum conditione adiuncta, manifestum est. Ad actus autem conditionatos reprobari potest velleitas quædam, quæ etiam in Dei voluntate intelligi potest: & non est actus voluntatis, re ipsa, vt ita dicam, existens, sed qui esset, si conditio aliqua non deesset, aut si non esset obstaculum. Pro quo nota actum voluntatis significari aliquando vt existentem, v. g. volo, cupio, nolo; interdum autem non vt existentem, sed potius pronitatem

quandam & dispositionem ad actum, qui esset, si conditio quædam poneretur. V. g. vellem, cuperem, si videlicet putarem obtenturum. Itaque hic actus verè non est, sed esset. Differt tamen hic actus ab actu existenti de obiecto conditionato, qualis actus potest esse in nobis secundum cognitionem imperfectam & abstractiuam, vt, volo hoc si Deus est gratum: qui actus existens est, sed circa obiectum includens conditionem quæ fore non est. At huiusmodi actus fertur in obiectum non cognitum intuitiue aut clarè: & in Deum non cadit. Quod tamen affectus conditionati sint in Deo secundum præcisionem, & considerationem aliquam pro aliquo instanti rationis, patet ex negotio prædestinationis. Nam in instanti rationis præcedente electionem mediorum & præuisionem euentus, vult Deus verè & sincerè gloriam omnibus. Vult enim omnes homines saluos fieri, si per eos non steat. Quod verò etiam in Deo possit intelligi velleitas, id est, actus qui esset si esset aliquid aliud, & propensio ad illum actum, patet: quia si futurum esset vt Iudas v. c. conuerteretur, esset, quoque verum, quod Deus vellet illi dare gratiam & gloriam; & Deus habet affectum & propensionem ad id volendum absolute, quia habet affectum & fingerum desiderium vt ponatur illa conditio, quæ posita, vellet absolute: sitque contra illius voluntatem, quando non ponitur. Similiter si Deus Christum decreuit antedecere ad præuisionem peccati Adæ; habuit propensionem ad illum mittendum in carne impassibili: nam passibilitas non fuit decreta nisi occasione lapsus humani generis.

Circa eandem diuisionem nota, nomen conditionis sumi aliquando pro ea conditione quæ significatur per vocem, Si: aliquando pro circumstantia, adiuncto, & dispositionibus: quo modo est conditio in morte, quod fit finis malorum; in homine, quod fit peccator. Iuxta quam significationem, distinguunt aliqui volitum absolute, id est, per se solum consideratum; à volito cum conditione, id est, propter adiunctum aut circumstantiam, quæ non semper significatur per particulam, Si, sed per, Quia, Quatenus, & similes: Vt, volo secare membrum putridum, qui nocet: damnare reprobum, quia in peccato mortali est. Quo sensu voluntas conditionata multò latius patet, quàm prout sumitur magis proprie pro ea quæ inuoluit conditionem significatam per particulam, Si. Nota præterea voluntatem absolutam, non raro sumi à Theologis alio sensu, quàm hucusque explicatum fuit. Nempe pro voluntate plena, & vt Gallicè loquimur, resoluta. Quod est idem ac voluntas simpliciter efficax, quæ scilicet de se non potest pati permissionem oppositi, quæque vel nullam penitus inuoluit conditionem in obiecto, vel si inuoluit, non per illam suspenditur, sed vult omnino conditionem illam ponere, & quicquid aliud necessarium est. Nec vult permittere

Potest in Deo intelligi quædam velleitas.

oppositum. Quo sensu illi qui docent Deum antecedenter prædestinasse homines ad gloriam ante prævisionem meritorum, quam tamen voluit consequerentur per merita, & dependenter à meritis: aiunt nihilominus Deum illos prædestinasse antecedenter absolute: quia voluit omnino efficere ut haberent merita necessaria, noluitque permittere ut non essent. Generaliter tamen absoluta vocatur voluntas illa quæ non pendet secundum esse à conditione non posita, neque est alicuius sub conditione suspendente, sed est æqualis independens ab huiusmodi conditionibus.

IO. Octava diuisio actuum diuinæ voluntatis est in voluntatem antecedentem & consequentem. Quæ diuisio variè exponitur à variis, ut videre est apud Scholasticos in 1. dist. 46. Suarez lib. 3. de attributis cap. 8. nu. 4. & interpretes D. Thomæ qu. 19. art. 6. quo loco D. Thomas in solutione primi, voluntatem antecedentem illam esse vult, quæ est alicuius rei secundum antecedentem seu primam considerationem: id est, secundum absolutam, quæ res consideratur secundum se. Voluntatem vero consequentem esse illam, quæ est rei considerata sub aliquo adiuncto, quæ est secunda consideratio & consequens. Sicut, inquit, hominem iurare est bonum, & hominem occidi est malum, secundum absolutam considerationem. Sed si addatur, circa aliquem hominem, quod sit homicida, sic bonum est eum occidi, & malum est eum viuere. Vnde potest dici quod iudex antecedenter vult omnem hominem viuere: sed consequenter vult homicidam suspendi. Et Deus voluntate antecedenter omnem hominem saluari: sed consequenter vult quosdam damnari secundum exigentiam suæ iustitiæ.

At vero D. Damascenus lib. 2. de fide cap. 29. quem Suarez supra nota. 6. & alii plerique sequuntur, per voluntatem antecedentem intelligit illam quam Deus habet quasi ex se ipso, non data occasione, & veluti causa, ex parte operum creaturæ: cuiusmodi fuit voluntas creandi mundum; & prima intentio prouehendi genus humanum, & Angelicum, ad statum supernaturalem. Per consequentem vero eam intelligit, quam Deus habet non ex se solo, sed data occasione, vel causa, ex parte creaturæ: qualis est voluntas puniendi & damnandi peccatores, supposita culpæ & iustificandi impium, supposita poenitentia. Alii dicunt voluntatem antecedentem esse illam, quæ est similis cognitioni principiorum, & versatur circa rem per se volitam. Consequentem vero similitudinem esse cognitioni conclusionum, & versari circa rem volitam propter aliud. Alias prædictarum vocum explicationes excogitarunt alii, quæ referunt Suarez supra, Vasquez disp. 83. cap. 3. & Valent. qu. 19. puncto 2. col. 2. sed illas ut minimè necessarias, & ex parte male fundatas, prætermittit.

SECTIO III.

De voluntate signi & beneplaciti.

VLtima diuisio in voluntatem signi, & voluntatem beneplaciti, est magis vocum distinctio, quam diuisio rei. Traditur tamen à Magistro & Scholasticis in 1. dist. 45. & à D. Thom. eiusque interpretibus qu. 19. art. 11. & 12. Voluntatis beneplaciti, est voluntas vera & proprie dicta, quæ est in Deo: & ut diuisio sit adæquata, generaliter sumitur pro toto velle diuino: alias tamen sumitur strictius pro voluntate simplicis desiderii opposita voluntati efficaci. Voluntas vero signi dicitur, id quod significat voluntatem diuinam, seu quod est signum diuinæ voluntatis, quod, quia signum est, appellatur analogicè nomine rei significatæ, sed cum addito diminutive, signi. Sicut autem signa rerum aliarum non raro foriuntur nomen significati; ita voluntas quandoque dicitur, non solum vera & propria voluntas, sed etiam signum voluntatis: quemadmodum obiectum quoque voluntatis quandoque dicitur voluntas, ut 1. ad Thesalon. 4. *Hæc est voluntas Dei sanctificatio vestra.* Et Matth. 11. *Qui fecerit voluntatem Patris mei.* Però quemadmodum fieri nequit, ut aliquid vere appelletur voluntas nostra, eò quod illud velimus, nisi reuera sit volitum à nobis: ita non potest aliquid appellari voluntas signi, seu in ratione signi, nisi reuera significet voluntatem. Nam alioqui non esset vere signum, nec nomen voluntatis mereretur, ne quidem analogicè. Sicut homo pictus, nisi verum hominem repræsentaret, ne analogicè quidem homo dici posset.

Varia autem ponuntur signa diuinæ voluntatis, è quibus quinque sunt præcipua, ad quæ alia facile reuocari possunt: præceptum scilicet, prohibitio, consilium, permissio, & executio seu operatio: comprehenduntur autem hoc versu:

Præcipit, aut prohibet, permittit, consilium, implet.

Præceptum aut prohibitio iuxta Suarez lib. 3. de attributis cap. 8. num. 2. de se non indicat absolutam voluntatem Dei ut res præcepta fiat, sed indicat voluntatem absolutam præcipiendi & obligandi ut aliquid fiat, aut ut non fiat, cuius affectu simplicis desiderii ut ita fiat, aut ut non ita fiat. Ratio eius est, quia quod præcipitur aut prohibetur, non semper fit aut omititur. Ergo Deus id absolute non vult: alioqui fortiretur effectum. Sed ut verè loquatur Suarez, intelligendus est de voluntate absoluta strictius sumpta pro efficaci & resoluta. Alioqui si nomen, absoluta, sumatur generaliter pro non conditionata, & non pendente in esse à conditione non posita, negari non potest, quin Deus velit aut nolit absolute, quæ præcipit aut prohibet. Neque enim præcipit sub conditione, si creatura implet.

IO.
Voluntas
antecedens
& consequens.

11.
Voluntas
signi, &
beneplaciti.

Signa diuinæ
voluntatis
multiplicia.

12
Præceptum
& prohibitio
in Deo
est voluntas
absoluta.